

Marnowanie jedzenia jest jednym ze współczesnych globalnych problemów. Co roku ludzie marnują 30% wytworzonej żywności, co jest równe 1,3 miliarda ton pożywienia, które nigdy nie trafi na talerz. Przez to, że ludzie marnują tak duże ilości jedzenia, ceny żywności stają się wyższe, przyczyniając się do podtrzymywania problemu głodu w różnych częściach świata. Co więcej, marnowanie jedzenia przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego.

Jedzenie marnowane jest na każdym etapie łańcucha zaopatrzeniowego, ale najwięcej żywności marnują ludzie w swoich własnych gospodarstwach domowych. Psycholodzy starają się odkryć, dlaczego ludzie marnują jedzenie, a co ważniejsze, jak spowodować, aby ludzie ograniczyli marnowanie jedzenia. Jedno z psychologicznych badań dostarczyło wskazówek, że ludzie uważają marnowanie jedzenia za niemoralne. Są skłonni ograniczyć marnotrawstwo, jeżeli uważają, że przez to zachowują się moralnie. Badanie to zostało przeprowadzone na bardzo małej grupie ludzi i dostarcza jedynie wstępnych danych o moralnych postawach ludzi wobec marnowania jedzenia.

Celem naszego projektu będzie przeprowadzenie serii badań, które dostarczą bardziej szczegółowych danych o sądach moralnych ludzi na temat marnowania jedzenia.

Pierwsze badanie będzie miało na celu zweryfikowanie wyników uzyskanych przez poprzednich naukowców, ale z zastosowaniem innej metody. Przeprowadzimy badania internetowe, które będą miały na celu potwierdzenie, że ludzie uważają marnowanie jedzenia za niemoralne.

Drugie badanie posłuży weryfikacji, czy marnowanie jedzenia jest postrzegane jako niemoralne nie tylko w krajach rozwiniętych, takich jak Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, czy Polska. Zbadani zostaną członkowie czterech plemion tradycyjnych, zamieszkujących Tanzanię – plemię łowców-zbieraczy Hadza, plemię pasterzy Datoga, plemię rolników Isanzu i plemię, które zrezygnowało z tradycyjnego stylu życia i przenieśli się do miasteczka – Iragw. Plemiona te nie mają codziennego kontaktu z zachodnią kulturą, a prowadzenie wśród nich badań dostarcza unikalnych i wartościowych danych o ludzkim zachowaniu.

Trzecie badanie zostanie przeprowadzone w kilkudziesięciu krajach na całym świecie, min. Szwecji, Ukrainie, Kenii, Meksyku czy Chinach. Naszym celem będzie zweryfikowanie hipotezy, że historia głodu danego kraju wpłynęła na postawy wobec marnowania jedzenia jakie kształtują się wśród obywateli. Przykładowo, sprawdzimy czy obywatele Ukrainy, która w swojej historii doświadczyła olbrzymiej klęski głodowej, oceniają marnowanie jedzenia jako bardziej niemoralne niż obywatele krajów, które nie były dotknięte przez klęski żywnościowe w niedalekiej historii.

Czwarte badanie będzie służyło ustaleniu, w jakim momencie rozwoju człowiek zaczyna dostrzegać, że marnowanie jedzenia jest niemoralne. Na wczesnych etapach rozwoju dzieci uważają, że niemoralne są wyłącznie zachowanie, które krzywdzą je same, albo członków najbliższej rodziny. Z wiekiem, ludzie dostrzegają, że niemoralne są też zachowania krzywdzące inne osoby, nawet te, które mieszkają w całkowicie innej części globu. Przykładem takiego niemoralnego zachowania może być właśnie marnowanie jedzenia.

Piąte badanie polegać będzie na ustaleniu mechanizmów psychologicznych, które pośredniczą w formułowaniu sądów moralnych o marnowaniu jedzenia. Zweryfikujemy, czy osoby bardziej empatyczne, uważają marnowanie jedzenia jako bardziej niemoralne. Ponadto, sprawdzimy cechy osobowości, takie jak psychopatia czy narcyzm, które mogą wpływać na to, że ludzie są obojętni wobec marnowania jedzenia. Sprawdzimy również, czy osoby czujące bliższą więź z przyrodą również oceniają marnowanie jedzenia jako bardziej niemoralne.

Szóste badanie to eksperyment naturalny. Zostanie przeprowadzony w kilku akademikach. Zbadamy, czy odwołanie się do moralności jest skuteczną metodą wpływu na ilość marnowanej przez ludzi żywności. W każdym z akademików ustawimy specjalne kosze na żywność, która nie została zjedzona. Po pewnym czasie sprawdzimy, ile jedzenia marnuje się w danym akademiku. Zważymy jedzenie oraz określimy jego wartość energetyczną. Następnie, po pewnym czasie, porozwieszamy w akademikach plakaty przekonujące ludzi do tego, że marnowanie jedzenia jest niemoralne. Ponowimy pomiar zmarnowanej żywności i sprawdzimy, czy jej ilość się zmniejszyła.

Celem naszych badań jest przede wszystkim odkrycie zasad, jakie rządzą dokonywaniem sądów moralnych o marnowaniu jedzenia. Sprawdzimy, jak ludzie pochodzący z diametralnie odmiennych kultur różnią się w dokonywaniu tych sądów. Ponadto, ustalimy, w jakim wieku człowiek zaczyna dostrzegać, że marnowanie jedzenia jest niemoralne. Opiszemy też mechanizmy psychologiczne, które odpowiadają za dokonywanie tych sądów. Na koniec, wykorzystamy zdobytą wcześniej wiedzę i zweryfikujemy, czy odwołanie się do argumentów moralnych może nakłonić ludzi do ograniczenia marnowania jedzenia. Wierzymy, że nasz projekt dostarczy podstaw do prowadzenia badań aplikacyjnych, czyli takich, które w bezpośredni sposób mogą testować psychologiczne metody wpływu na ludzkie zachowania związane z marnowaniem jedzenia. Liczymy też na to, że wyniki naszych badań zostaną w przyszłości wykorzystane przez osoby odpowiedzialne za projektowanie polityki żywnościowej, oraz za prowadzenie kampanii społecznych, dotyczących ograniczenia marnowania jedzenia.